

b u d o u p ř í d a v k y t r v a t i, bude jejich výše záviseti na výši platů zaměstnanců v tiskárně. Ustanovením, že se přídavky povolují až na další opatření, vyhradilo si ministerstvo právo, je odvolati podle své vůle bez ohledu na případné změny v platech zaměstnanců tiskárenských. Rozdíl požitků u zaměstnanců obojího druhu nezávisel jenom na změnách v požitcích zaměstnanců tiskárny, nýbrž také na změnách v řádných požitcích zaměstnanců nakladatelství. Když zákonem ze dne 25. listopadu 1920, čís. 625 sb. z. a n. byly zaměstnancům nakladatelství zvýšeny požitky povolením měsíční nouzové výpomoci, nastala podstatná změna poměrů, za kterých byl povolen mimořádný nakladatelský příspěvek a lze pochybovati o tom, že by bylo vůbec došlo k žádosti o ošacovací příspěvek a k povolení nakladatelského přídavku, kdyby byl býval zákon vydán dříve. Musí býti pokládáno za to, že výhrada, »až na další opatření« byla učiněna právě se zřetelem na možnost takové změny poměrů, opravňovala proto ministerstvo, zrušiti nakladatelský příspěvek bez ohledu na to, zda platy zaměstnanectva tiskárny byly všeobecně sníženy. Žalobce snaží se dovoditi, že výnos č. 57.907/1920 není správním aktem, nýbrž pouhým prohlášením strany, učiněným za účelem provedení úmluvy, ujednané ministerstvem s důvěrníky zaměstnanců, myslí tedy, že jeho právní účinnost nemůže býti posuzována podle obsahu výnosu, nýbrž podle obsahu úmluvy. Dovolání ocitá se při tom nejen v rozporu se skutkovými předpoklady odvolacího soudu, které nebyly napadnuty a musí zůstatí základem rozhodnutí i dovolacího soudu, totiž, že jednání důvěrníků s ministerstvem bylo pouhým nezávazným rozhovorem, při čemž byla projevena a na vědomost vzata p ř á n í zaměstnanců, a že teprve ministerským výnosem bylo o přídavku rozhodnuto, nýbrž i v rozporu se svým vlastním tvrzením, že ujednání důvěrníků s ministerstvem stalo se účinným teprve schválením ministra. Ujednání bylo pro státní nakladatelství závazným pouze do té míry, do které bylo zodpovědným ministrem schváleno, míru tu však lze posouditi právě jenom z vydaného o tom výnosu. Jím bylo rozhodnuto příslušným správním úřadem o věci, spadající do oboru jeho působnosti, nelze proto pochybovati o tom, že jest správním aktem ve vlastním slova smyslu. Dovolání tvrdí, že i takový správní akt jest, když nabytí právní moci bez souhlasu strany, která z něho nabyla práv, nezměnitelným, a že proto jest ministerstvo výnosem č. 57.907/1920 posud vázáno. S tím možno bez výhrady souhlasiti potud, pokud se nepřehlíží, že obsah práva, nabytého správním aktem jest určen právě tímto aktem. Jestliže jím bylo právo uděleno jenom dočasně nebo do odvolání, nemůže pouhá právní moc správního aktu změnití je v právo trvalé a neodvolatelné.

Čís. 6156.

Lhůta k dodatečnému plnění (čl. 356 obch. zák.) musí býti dána tak, by prodávatel byl plnění umožněno; nestačí lhůta tak krátká, že kupitel sám musí o ní nutně předpokládati, že nestačí; v tom případě mlčení prodávatelo neznamena souhlas s nedostatečnou lhůtou.

(Rozh. ze dne 30. června 1926, Rv I 625/26.)

Žalobě, již domáhala se žalobkyně na žalovaném vrácení kupní ceny za cihly, ježto žalovaný nesplnil v dodatečné lhůtě, bylo o oběma nižšími soudy vyhověno, odvolacím soudem z těchto důvodů: I když by se za to míti mohlo, že dodatečná lhůta dopisem žalobkyně z 13. července 1925 žalovanému k dodatečnému plnění počínajíc dnem 15. července 1925 po rozumu čl. 356 obch. zák. daná s pohrůzkou zrušení smlouvy nebyla okolností přiměřenou, ježto je samozřejmé, že žalovaný musel by k cíli početí plnění toho, s nímž byl v prodlení, u správy dráhy dříve objednatí potřebné k tomu vagony, přece nelze přisvědčiti názoru odvolatelovu, že smlouva není z tohoto důvodu po právu zrušena. Neboť měl-li žalovaný za to, že dodatečná lhůta k plnění smlouvy kupní mu řečeným dopisem žalobkyně daná nebyla dostatečná a okolností odpovídající, měl žádati o delší, dle jeho mínění, dostatečnou lhůtu. Neučinil-li tak, nedav na řečený dopis žalobkyně vůbec odpovědi, a nezaslal-li od obdržení onoho dopisu žalobkyni vůbec nic, dal konkludentním činem mlčky na jevo, že se lhůtou mu danou a se zrušením kupní smlouvy souhlasí (§ 863 obč. zák.). Co se pak dotýče vagonu cihel žalobkyní dne 16. července 1924 převzatého, má neprávem žalovaný za to, že, když žalobkyně tento vagon cihel přijala, dala tím mlčky na jevo, že zrušení smlouvy odvolává, neboť žalovaný udal sám, že tento vagon cihel byl jím žalobkyni odeslán dne 14. července 1925, což bylo ještě před započítím dodatečné lhůty k plnění. Nevztahoval se tedy dopis žalobkyně, obsahující pro plnění žalovaného dodatečnou lhůtu, na tuto zásilku, poněvadž dopis ten platil pro dodávku (plnění) počínající dnem 15. července 1925. Tohoto dne měl žalovaný počítati se zasíláním dvou vagonů denně, což, jak již uvedeno, neučinil. Právem tedy byl řečený vagon žalobkyní dne 16. července jí došlý převzat a nelze z toho, že se tak stalo, usuzovati na to, že žalobkyně odvolala tak mlčky zrušení kupní smlouvy.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Stanoví-li čl. 356 obch. zák., že kupitel, chce-li od smlouvy ustoupiti, musí prodávateli poskytnouti přiměřenou lhůtu k dodatečnému splnění, sleduje tím zásadu obchodní slušnosti: ukládat kupitel poskytnutí této lhůty jen pro případ, že povaha obchodu to dopouští, čímž je kupitel, jenž mimo to má nárok na náhradu škody způsobené prodlením, úplně kryt. Co se však otázky té na straně prodávatelově týče, rozhoduje co do délky dodatečné lhůty především zase objektivní povaha obchodu, to jest povaha dlužného plnění. Zda také subjektivní hospodářské zejména výrobní poměry prodávatelské v úvahu přicházejí a pokud, to v souzeném případě ani rozhodnouti netřeba, neboť již povaha dlužného plnění usvědčuje lhůtu zde danou z nedostatečnosti a tudíž z nepřiměřenosti. Jdeť o dodávání cihel žalovanou stranou ve vlastní cihelně vyráběných a jestliže tedy žalující, bydlící v M., udělila dopisem ze dne 13. července 1925, žalovanému bydlícímu a se svým závodem usídlenému v K., jenž tedy dopis ten patrně teprv dne 14. července 1925 obdržeti mohl, lhůtu k dodatečnému plnění v ten způsob, že měl, počínaje dnem 15. čer-

vence 1925, každý den dva vagony cihel vypraviti, je to najisto lhůta naprosto nedostatečná, ba vlastně téměř žádná, zvláště přihlíží-li se k velikosti každodenní dodávky a k tomu, že dodávky ty vyžadovaly opatření vagonů, takže dle pravidelného průběhu věci byl by žalovaný již první dílčí dodávku na den 15. července 1925 určenou provésti nemohl. Ale nesmí to býti, by kupitel dal lhůtu tak krátkou, o níž sám již předem nutně předpokládati musí, že nestačí, neboť nelze dopustiti, by kupitel poskytoval lhůtu jen pro forma, by se mohlo říci, že ji poskytl, nýbrž musí ji poskytnouti tak, by to účelu zákona a úmyslu zákonodárcovu vyhovovalo, to jest, by prodávatel, má-li poctivou snahu plniti, plnění umožněno bylo. Lhůta tak krátká, která ani poctivé snaze to neumožňuje, jest přímo zneuznáním úmyslu zákona, zásady slušnosti, kterou sleduje, a to v tomto případě tím spíše, že dle smlouvy žalovaný vyhradil si dodávati 2 vagony denně »dle možnosti«, takže již tím dal na jevo, že není tak zařízen, by takovýto postup dodávek zaručiti mohl, a žalující tuto podmínku přijala, když na tento jeho dopis kupní cenu mu vyplatiti dala. Nevyhověla tedy žalující strana své povinnosti, dáti přiměřenou dodatečnou lhůtu. To ostatně ani odvolací soud ani sama žalující neodvažují se upírat, nýbrž opírají se spíše o to, že prý žalovaný s touto nedostatečnou lhůtou souhlasil, když na ni nereagoval, neboť prý měl žalobkyni oznámiti, že lhůta ta mu nestačí, a žádati o lhůtu delší, a když prý tak neučinil, byl prý srozuměn jak s lhůtou mu udělenou, tak se zrušením smlouvy po její marném uplynutí. Na tento náhled nemožno přistoupiti a daly se k němu nižší stolice svěsti patrné vývody Stauba-Pisko v Šu 20 k čl. 356 obch. zák. obsaženými, kde se přijímá jedno rozhodnutí býv. říšskoněmeckého Reichsoberlandesgerichtu, že dostane-li strana lhůtu nedostačující, avšak mlčí k tomu, může v tom podle okolností spatřován býti dokonce souhlas s touto nedostatečnou lhůtou, nicméně už sami autoři podotýkají k tomu, že nelze nálezu tomu rozuměti v ten smysl, že by strana vždy nucena byla pod následky schvácení lhůtě odporovati. Musily by se tedy i ve smyslu těchto vývodů vždy dokázati o k o l n o s t i, z nichž souhlas s nedostatečnou lhůtou bezpečně vyvoditi lze; celá ta myšlenka nepovídá nic nového a nic jiného, než co ustanovuje § 863 obč. zák., že má-li se na souhlas souditi z mlčení, musí tu býti takové okolnosti, které tak hlasitě a tak určitě pro souhlas mluví, že o něm žádné pochybnosti nezůstávají. Ale v projednávaném případě nebyly vůbec žádné okolnosti, neřku-li takové, pro souhlas uvedeny, a nižší stolice dekretují prostě nepravou zásadu v právu vždy popíranou, že kdo mlčí, již tím souhlasí, t. j. ukládají povinnost vždy odporovati. Takové povinnosti však strana naprosto nemá, když lhůta už podle objektivní povahy plnění jest nedostatečnou, takže sám poskytovatel to o ní věděti musí, nýbrž výklady u Stauba-Pisko dle celého obsahu svého mohou býti vztahovány jen na případ, když lhůta objektivně (dle povahy plnění) postačující nepostačuje přece dle subjektivních hospodářských (výrobních) poměrů dodavatele, a i pro ten případ ukládají mu autoři povinnost reagovati na krátkost lhůty jen, pak-li tyto subjektivní poměry jeho druhé straně známy nejsou a známy býti nemusily, neboť, byly-li neb musily jí býti známy, měla prý se řídit při udílení lhůty podle nich. Nepotřeboval tedy žalovaný v souzeném

případě ani podle tohoto náhledu teprve odůvodňovati, že mu daná lhůta nestačí. Ovšem žalující uplatňuje také, že žalovaný ani v přiměřené době po obdržení dopisu ze dne 13. června 1925 neplnil. S tím by měla pravdu, kdyby byla sama již dne 18. července 1925, tedy jistě ještě v průběhu přiměřené lhůty, ve které by byl žalovaný ještě plnit mohl, nebyla podala žalobu na vrácení kupní ceny, tedy i na uznání, že smlouva odstoupením jejím (stornem) je zrušena, čímž dala určitě na jevo, že plnění přijmouti nechce a nepřijme (§ 863 obč. zák.). Pak ale nebyl žalovaný povinen, aby jí zboží zasílal a působil zbytečné útraty dopravní a schovací, nýbrž plným právem nechal zboží u sebe nejsa povinen užiti práva čl. 343 obch. zák. Plným právem žalovaný čekal, až jak spor vypadne. Když žalující udělila lhůtu tak krátkou a se žalobou si tak pospíšila, je zjevno, že jí nešlo o řádné splnění v přiměřené lhůtě, nýbrž spíše o ustoupení od smlouvy, ale toho nemůže dosíci nedbáním předpisů, jež jí zákon pro ten případ ukládá.

Čís. 6157.

Směnečný řád.

Při indosaci k inkasu jest, není-li ona povaha indosace zřejmou ze směnky, indosatář vlastníkem směnky a to i v poměru k indosantovi. Vůči třetím osobám jest nerozhodnou vnitřní úmluva mezi indosantem a indosatářem. Převodl-li indosant směnku na indosatáře (k inkasu) za tím účelem, by znemožnil směnečnému dlužníku vznesení oprávněných námitek, příslušejících mu proti indosantu, může dlužník uplatnit všechny námitky, příslušející mu nejen proti indosatáři, nýbrž i proti indosantu. Jde tu o námitku lsti, podvodu.

Bylo-li při vlastní indosaci umluveno mezi indosantem a indosatářem, že má indosant zůstatí přes to vlastníkem směnky a směnečným věřitelem a byl-li převod směnky indosací proveden jen za účelem znemožnění námitek dlužníkových proti indosantu nebo k jinakým účelům nemravným neb nedovoleným, může každý směnečný dlužník vznést proti takovému obmyslnému indosatáři nejen námitku lsti, nýbrž i námitku nedostatku oprávnění.

Proti směnečnému nároku lze namítati, že nebyla vyplacena valuta, jen tehdy, byla-li směnka vydána za tohoto předpokladu.

(Rozh. ze dne 30. června 1926, Rv I 1026/26.)

Směnečný platební příkaz byl ponechán v platnosti s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Provádějíc dovolací důvod nesprávného právního posouzení, vytýká dovolání, že odvolací soud nesprávně posuzuje význam a dosah jeho námitek, že byly směnky indosovány jen k inkasu, že mu nebyla vyplacena valuta a konečně, že vydatel M. doufal očividně vymoci pře-